

Určenie rezistivity grafitu

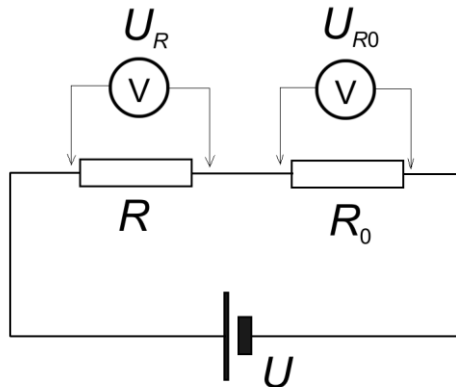
Úvod

Rezistivita (alebo tiež merný elektrický odpor) je charakteristikou materiálu ktorá určuje, aký výsledný elektrický odpor bude mať vodič s danými rozmermi. V prípade valcového vodiča s pričným prierezom S a dĺžkou l platí pre jeho elektrický odpor vzťah

$$R = \rho \frac{l}{S} \quad (1)$$

kde ρ je rezistivita materiálu vodiča. Ak teda zmeriame elektrický odpor drôtu so známym prierezom a známou dĺžkou, môžeme pomocou vyššie uvedeného vzťahu (1) vypočítať jeho rezistivitu (v jednotkách $\Omega \cdot m$).

Elektrický odpor R grafitovej tyčinky kruhového prierezu zmeriame tak, že ju zapojíme za sebou (sériovo) so známym rezistorom (s odporom R_0) na zdroj napätia U – obr.1.

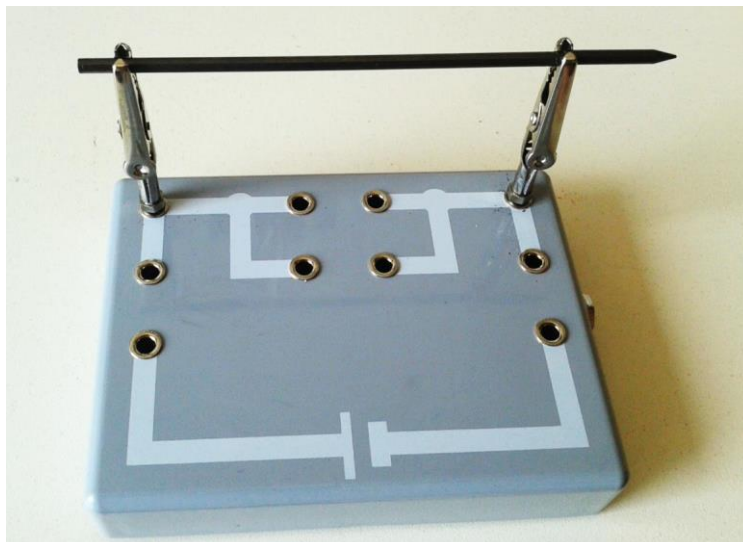
Obr.1. Zapojenie pre zmeranie odporu grafitovej tyčky R

Ak voltmetrom zmeriame napätia U_R a U_{R_0} (na vývodoch rezistorov R a R_0), môžeme pomocou známej hodnoty R_0 vypočítať neznámu hodnotu R .

Postup

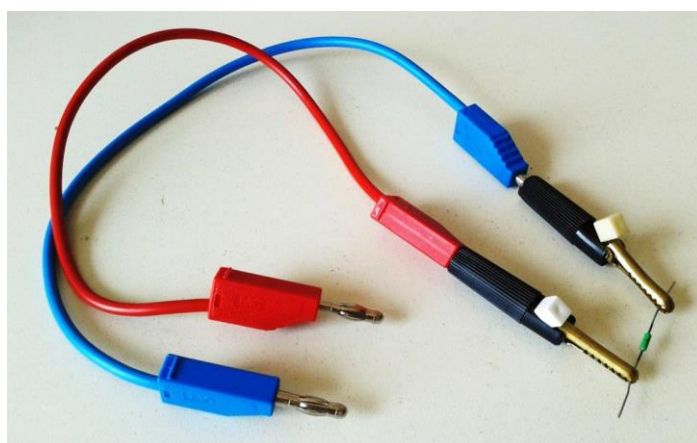
K dispozícii máte prípravok na zapájanie jednoduchých elektrických obvodov, ktorý už má v sebe zapojený zdroj napätia. Do dierok prípravku môžete zapájať ďalšie vodiče alebo svorky (krokodílky). Biela krabička s dvoma vývodmi je kusom vodiča (skratom) a slúži na premostenie (spojenie) častí obvodu.

1. Grafitovú tyčku do obvodu zapojte tak, že do prípravku zastrčíte dve svorky (krokodílky) a tyčku do nich zovriete tak, ako je na obr. 2. **Pozor! S grafitovou tyčkou manipulujte opatrne, aby ste ju nezlomili alebo nerozdrvili v svorkách!**

Obr.2. Zapojenie grafitovej tyčky do obvodu

2. Rezistor so známou hodnotou $R_0 = 56 \Omega$ (malý zelený valček s vývodmi) zapojte do obvodu pomocou farebných vodičov a kroko-svoriek (obr.2).

Obr.3. Pripojenie rezistora R_0 k vodičom, ktoré už možno zapojiť do obvodu

3. Dajte si skontrolovať zapojenie dozoru

Zapojenie je správne (podpis dozoru)	

4. Odmerajte napätie na vývodoch rezistoru R_0 a grafitovej tyčky a výsledky zapíšte do tabuľky. Ak je namerané napätie malé, skúste zvýšiť citlivosť voltmetra.

Napätie na rezistore $R_0 = 56 \Omega$		V
Napätie na grafitovej tyčke		V

5. Posuvným meradlom zmerajte priemer grafitovej tyčky a pravítkom zmerajte vzdialenosť medzi svorkami pripájajúcimi tyčku do obvodu. Výsledky zapíšte do tabuľky.

Priemer grafitovej tyčky		mm
Dĺžka grafitovej tyčky (vzdialenosť medzi svorkami)		mm

Spracovanie merania

1. Nájdite vzťah, pomocou ktorého je možné z nameraných hodnôt napätí a hodnoty rezistoru R_0 vypočítať odpor grafitovej tyčky R .

Miesto pre odvodenie vzťahu:

2. Vypočítajte hodnotu elektrického odporu tyčky.

Miesto pre výpočet:

Elektrický odpor grafitovej tyčky je		Ω

3. Vypočítajte rezistivitu (merný odpor) materiálu grafitovej tyčky.

Miesto pre výpočet:

Rezistivita materiálu grafitovej tyčky je		$\Omega.m$